

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2577

Vragen van het lid **Van Raak** (SP) aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de plaatsing van een C2000-zendmast in Rotterdam*. (Ingezonden 6 mei 2009)

- 1
Wat is uw reactie op de klacht die op 4 mei door het actiecomité «Hier past geen mast» is ingediend tegen uw ministerie en de Voorziening tot samenwerking Politie Nederland (VtsPN) over de zorgvuldigheid bij de locatiekeuze voor de plaatsing van een C2000-zendmast in het centrum van Rotterdam?¹
- 2
Is het waar dat er een alternatieve locatie voorhanden is in een onbewoond braakliggend gebied op slechts 250 meter afstand, de zogeheten Sporendriehoek? Zo ja, waarom hebt u deze locatie bij de aanvankelijke locatiekeuze niet serieus overwogen?
- 3
Is het waar dat de argumenten die u inbracht tegen deze alternatieve locatie stuk voor stuk zijn verworpen, zowel door het onafhankelijk onderzoek van TNO als de second opinion door Expertise Centrum HEC in uw opdracht?
- 4
Begrijpt u de twijfel van de bewoners over de onafhankelijkheid van HEC als op de website van HEC staat te lezen: «HEC is een stichting en werkt

zonder winstoogmerk. We zijn er voor de overheid en verplaatsen ons in de positie van de opdrachtgever. HEC denkt mee»? Zo nee, op welke manier is de onafhankelijkheid van HEC gegarandeerd?

- 5
Waarom hebt u niet een non-disclosure agreement getekend met TNO, zodat zij haar kwalitatieve conclusies na kon rekenen?
- 6
Is het waar dat er nog een argument over is en wel het eerder vrijwel niet te berde gebracht technische argument van het zogenaamde «handover-probleem»? Zo ja, hebt u kennisgenomen van de quick scan van de heer Janssen die de conclusies over het handover-probleem veel te stellig noemt en de dekking geen feit maar het resultaat van een keuze noemt?²
- 7
Bent u bekend met de resolutie die op 2 april jl. is aangenomen in het Europese Parlement³, waarin staat dat lidstaten er bij het aanbrengen van nieuwe zendmasten op toe dienen te zien dat onder andere scholen en crèches zich op grote afstand van dit soort apparatuur bevinden omdat uit onderzoeken blijkt dat juist kinderen tot 20 jaar de meeste klachten en gevolgschade ondervinden van zendmasten?
- 8
Is het u bekend dat de zendmast exact midden tussen 12 scholen

geplaatst wordt met in totaal meer dan 5000 leerlingen en dat drie grote middelbare scholen zich zelfs recht onder de beoogde locatie op minder dan 100 meter afstand bevinden? Zo ja, is het waar dat de vertegenwoordigers van al deze scholen u hebben laten weten zeer tegen de plaatsing van de mast op deze locatie te zijn? Heeft u dit meegenomen in uw afweging en kunt u garanderen dat er geen gezondheidsgevaar is?

9
Is het waar dat de VtsPN op informatie-avonden heeft ontkend dat zij verantwoordelijk is voor de locatiekeuze en dat die gemaakt zou zijn door de gemeente en deelgemeente en dat dit achteraf onwaar blijkt te zijn? Zo ja, hoe beoordeelt u dit handelen?

10
Is het waar dat u stelt dat de dagelijks besturen van deelgemeente en gemeente akkoord zijn gegaan terwijl uit de raadsvergadering van 10 juli 2008 en de brief van deelraadsvoorzitter van 22 september 2008 blijkt dat deze niet ingelicht respectievelijk het hiermee oneens waren?

11
Wat heeft u gedaan met de brief van de gemeenteraad van Rotterdam waarin zij bijna voltallig haar ongenoegen uitspreekt over de gang van zaken en u vraagt om de alternatieve locatie in de Sporendriehoek te heroverwegen?

12
Waarom gaat u ondanks alle stedenbouwkundige, gezondheidskundige en democratisch argumenten toch door en welke afspraken heeft u gemaakt met de deelgemeente over hun beleid tot het gedogen van de camping «zondermast» van de bewoners?

13
Bent u bereid de bouwactiviteiten onmiddellijk op te schorten om alsnog de alternatieve locatie te overwegen, fatsoenlijk overleg te voeren met de bewoners, scholen, gemeenteraad en deelraad en de procedure bij de Nationale ombudsman af te wachten?

14
Kunt u deze vragen zo snel mogelijk beantwoorden en in elk geval de Kamer voor 7 mei laten weten of u bereid bent de op zeer korte termijn geplande bouwactiviteiten op te schorten? Wilt u de bouwactiviteiten in ieder geval opschorten totdat de schriftelijke vragen zijn beantwoord?

¹ www.hierpastgeenmast.nl, 4 mei 2009, klacht aan de Nationale ombudsman.

² Quick scan handover-problematiek, toegevoegd aan klacht aan de Nationale ombudsman.

³ (INI/2008/2011) Resolutie over gezondheidsrisico's in verband met elektromagnetische velden.

Antwoord

Antwoord van minister **Ter Horst** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 8 mei 2009)

1
Ik betreur het dat ik het actiecomité naar aanleiding van hun klacht niet heb kunnen overtuigen van de noodzaak om op de voorgestelde locatie een mast te bouwen ten behoeve van de veiligheid van de burgers en hulpverleners in het centrum van Rotterdam. Daarbij respecteer ik het recht van het actiecomité om een klacht in te dienen bij de Nationale Ombudsman als zij menen onzorgvuldig te zijn behandeld.

2
De voorzitter van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft mij, als eigenaar van het C2000-netwerk, verzocht om de dekking in Rotterdam te verbeteren. Ik heb de voorziening tot samenwerking Politie Nederland

(vtsPN), die verantwoordelijk is voor het beheer van dat netwerk, hiertoe opdracht gegeven. Om de dekking van het C2000-netwerk in Rotterdam te verbeteren dienen vijf masten te worden bijgeplaatst dan wel te worden aangepast. De vtsPN bepaalt op grond van rekenkundige modellen per mast een zogenaamde «zoekcirkel». Een zoekcirkel is het gebied waarbinnen een locatie voor de mast moet worden gevonden. De locatie Sporendriehoek ligt (te ver) buiten de zoekcirkel voor de in Delfshaven te plaatsen mast en is afgefallen. Op verzoek van de bewoners is deze locatie in 2008 wederom in het locatiekeuzeprocess betrokken.

3
Nee dat is voor de hoofdpunten niet waar. De vtsPN heeft de geschiktheid van de locatie Sporendriehoek beoordeeld. Daarbij zijn de positie van de mast – de mast ligt buiten de zoekcirkel – de bereikbaarheid van de locatie, de mogelijkheid om met Prorail tot een werkbaar constructie te komen en de veiligstelling voor de langere termijn – Sporendriehoek wordt overgedaan aan Blijdorp – gewogen. HEC heeft de geschiktheid van de locatie Sporendriehoek op mijn verzoek andermaal onderzocht. HEC is van oordeel dat de positie van de mast die te ver buiten de zoekcirkel ligt, gevolgen heeft voor de dekking en het handover-gebied in de binnenstad. Onder dat laatste begrip wordt het volgende verstaan. Elke C2000-mast heeft een eigen dekkingsgebied. Op de randen daarvan schakelt de randapparatuur tussen verschillende masten. Het gebied waar dit gebeurt wordt aangeduid met «handover-gebied». Door het regelmatig wisselen van mast is de radiocommunicatie in het handovergebied minder goed. TNO oppert in haar rapport de mogelijkheid de mast verder te verhogen. Deze suggestie blijkt na doorrekening door het Institute for Wireless and Mobile Communications geen oplossing te bieden voor de problematiek van het handover-gebied in de binnenstad onder andere in de omgeving van een kritisch gebied als de Coolsingel. Hiermee valt deze optie naar het oordeel van HEC definitief af. Plaatsing van de mast op

Sporendriehoek is niet mogelijk en niet verantwoord. Hieraan doet niet af dat het HEC uiteindelijk heeft gevonden dat bijvoorbeeld ten aanzien van de complicaties met betrekking tot de bereikbaarheid van de locatie er in principe mogelijkheden zouden zijn geweest om deze te overwinnen. Hierbij denkt het HEC aan aanpassen van de weg. Ik deel deze opvatting niet, maar ben van mening dat een dergelijke aanpassing een onevenredig zware ingreep zou opleveren.

4
Ik deel de twijfel van de bewoners niet. HEC is een instituut dat ten dienste staat van de overheid, juist met het oog op o.m. dit soort werkzaamheden. Ik acht het een voordeel dat HEC gedegen kennis heeft van de werking van de overheid in deze zaak waar vier bestuurslagen bij zijn betrokken. Zolang het meedenken met de opdrachtgever zich beperkt tot een gedegen opzet en uitvoering van het onderzoek heb ik ook daar geen enkel bezwaar tegen. Volledigheidshalve voeg ik hier aan toe dat alle technische aspecten van dit onderzoek zijn uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van het Institute for Wireless and Mobile Communications. Dit is een onafhankelijk kenniscentrum dat onder andere is gespecialiseerd in toepassingen op basis van de Tetra standaard, de standaard waar ook C2000 op is gebaseerd.

5
De vtsPN heeft het actiecomité aangeboden voorlichting te geven over de netwerktechnische aspecten die hebben geleid tot de keuze voor de huidige locatie. De vtsPN heeft ingestemd met het verzoek van het actiecomité om een eigen deskundige mee te nemen. De vtsPN heeft daarbij het voorbehoud gemaakt dat er geen informatie zou worden gegeven over de vertrouwelijke aspecten van het C2000 netwerk. Zo acht de vtsPN het, in belang van de veiligheid van de hulpverleningsdiensten en van de burger, niet wenselijk om publiekelijk bekend te maken waar de werking van het netwerk op dit moment suboptimaal is. Evenmin is het in het belang van de beveiliging van het C2000-netwerk om alle technische aspecten van het netwerk te delen met door actiegroepen ingehuurd deskundigen.

Ik deel de visie van de vtsPN. Deskundigen die door actiegroepen worden ingehuurd dienen niet per definitie toegang te krijgen tot alle vertrouwelijke informatie van het C2000-netwerk. Daar gaat naar mijn oordeel een onverantwoorde precedentwerking van uit ongeacht of de deskundige van de actiegroep bereid is een non-disclosure agreement te ondertekenen. Voor de goede orde; deze beleidslijn staat los van de waardering die ik heb voor TNO en het door haar uitgebrachte rapport.

De door de vtsPN gehanteerde lijn leidde ertoe dat TNO geen definitieve conclusies kon trekken over de haalbaarheid van Sporendriehoek. De onzekerheid bleef bestaan. Dit kon alleen worden doorbroken door opnieuw onderzoek te laten doen door een onafhankelijke derde en deze toegang te verlenen tot alle informatie en rekenmodellen van het C2000 netwerk. Daar TNO door het actiecomité in de arm was genomen heb ik besloten een tot dan toe niet bij de procedure betrokken onafhankelijke instantie in de arm te nemen. Ik heb HEC en het Instituut for Wireless and Mobile Communications de onderzoeksopdracht gegeven en daarbij een non disclosure agreement afgesloten.

6

Onder vraag 2 zette ik uiteen dat de locatie Sporendriehoek in eerste instantie reeds om de aldaar genoemde reden buiten verdere beschouwing is gelaten. De technische complicaties rond het handover-gebied werden nadien wederom actueel vanaf moment dat Sporendriehoek toch als alternatief in beeld werd gebracht. Dat dit argument vrijwel niet te berde is gebracht is onjuist. VtsPN heeft dit probleem al gesignaleerd en ook tijdens de voorlichtingsavonden naar voren gebracht. Daarnaast is dit aan de orde geweest tijdens het bezoek van het actiecomité aan de vtsPN aan Driebergen op 23 oktober 2008. Ik verwijs tevens naar het TNO rapport dat op verzoek van de bewoners is opgesteld. TNO komt reeds in haar rapport tot de bevinding dat de locatie Suze Groeneweglaan voor wat betreft de dekking en de *handover-gebieden* voor het centrum van Rotterdam technische voordelen heeft boven de locatie Sporendriehoek.

Te aanzien van de quick scan van de heer Jansen merk ik op dat ik deze eerst gisteren heb ontvangen (deze stukken zijn gevoegd bij de klacht aan de Nationale Ombudsman). De heer Jansen is niet bekend bij mijn ministerie. Na bestudering van de stukken zal ik de Nationale Ombudsman hierover mijn standpunt kenbaar maken.

7

Ik ben bekend met de resolutie. De strekking van de resolutie zoals hier verwoord is echter niet juist. De tekst van de betreffende resolutie van 2 april 2008 met kenmerk INI/2008/2211 luidt in het achtste lid als volgt:

«Het Europese parlement is van mening dat, gezien het toenemende aantal gerechtelijke procedures en het groeiende aantal verbodsbepalingen van overheidswege betreffende de installatie van nieuwe EMV-uitzendapparatuur, het in ieders belang is oplossingen te vinden die berusten op een dialoog tussen bedrijfsleven, overheid, militaire autoriteiten en belangenverenigingen van omwonenden over de criteria die worden gehanteerd bij het aanbrengen van nieuwe gsm-masten of hoogspanningsleidingen, en er op zijn minst op toe te zien dat scholen crèches, rusthuizen en zorginstellingen zich op een specifieke, op basis van wetenschappelijke vastgestelde afstand van dit soort apparatuur bevinden.»

Ik constateer dat de motie oproept tot een dialoog en dat de afstand tot bijzondere objecten zoals scholen moet worden bepaald op basis van een wetenschappelijk vastgestelde afstand. Het beleid ten aanzien van plaatsing van C2000 masten is gebaseerd op huidige wet- en regelgeving. Bij vraag 8 ga ik hier nader op in.

8

Ja, dat is mij bekend. Bij plaatsing van C2000-masten in stedelijk gebied is er altijd een reële kans dat zich in de omgeving een of meerdere scholen, rusthuizen, crèches of zorginstellingen bevinden. Het klopt dat de scholen bezwaar hebben gemaakt tegen plaatsing. De bezwaren van de scholen zijn meegewogen in mijn oordeel. In de voorlichtingsbijeenkomst voor de

bewoners heeft de vertegenwoordiger van het Antennebureau van het ministerie van Economische Zaken toegelicht dat de C2000-mast voor wat betreft de stralingswaarden voldoet aan alle relevante regelgeving. Ook het Fysisch en Electronisch laboratorium van TNO heeft de effecten van radiostraling van een C2000-mast onderzocht en is van oordeel dat de straling van C2000-masten ruim onder de limiet van de Gezondheidsraad blijft.

9

De locatiekeuze komt getraptd tot stand. Het zijn de netwerktechnici van de vtsPN die met behulp van rekenkundige modellen de zoekcirkel bepalen waarbinnen de mast moet worden geplaatst. Vervolgens wordt de gemeente of deelgemeente gevraagd om binnen de zoekcirkel mogelijke locaties aan te geven. De vtsPN beoordeelt alle door de (deel)gemeente aangereikte locaties en bepaalt de meest geschikte. Uit uw vraag kan ik niet opmaken op welk onderdeel van dit locatiekeuzeprocess wordt gedoeld. Ik onthoud mij dan ook van een nader oordeel.

10

Uit de mij beschikbare informatie blijkt dat het dagelijks bestuur van de deelgemeente medio 2007 al heeft ingestemd met de locatie en dit is nogmaals aan het HEC bevestigd. In de brief van de deelraadsvoorzitter van 22 september 2008 wordt aangegeven dat het dagelijks bestuur besloten heeft medewerking te verlenen aan de ruimtelijke inpassing van de mast.

Van de actualiteitsraad van 10 juli 2008 zijn geen notulen beschikbaar. Voor zover mij bekend is op 10 juli 2008 bij de wethouder aangedrongen op betere informatie aan de bewoners. De wethouder heeft toegezegd contact op te nemen met mijn ministerie om over deze kwestie te spreken. Hij zou vragen of de bouwwerkzaamheden stilgelegd zouden kunnen worden tot dat er duidelijkheid zou bestaan over de gang van zaken. Hij zou hierover de raad informeren.

Namens Burgemeester en Wethouders is vervolgens op 15 september 2008 met de Staat der Nederlanden een erfpachtovereenkomst gesloten voor de locatie Suze Groeneweglaan. Ik

leid daaruit de instemming van de gemeente af.

11

Ik heb de brief heden beantwoord en de gemeenteraad van Rotterdam mijn standpunt kenbaar gemaakt. In de brief aan de gemeenteraad (bijlage) geef ik aan waarom ik de Sporendriehoek niet heroverweeg.¹

12

Naar mijn mening heb ik alle relevante argumenten zorgvuldig overwogen en heb ik een afgewogen beslissing genomen.

Er zijn twee redenen waarom ik het noodzakelijk acht de bouw van het opstelpunt niet langer uit te stellen (naar aanleiding van de hoorzitting van het actiecomité is de bouw eind 2008 opgeschort tot op heden). In de eerste plaats heeft het onderzoek van HEC een aantal bevindingen opgeleverd. HEC concludeert dat bij het bepalen van de huidige locatie geen alternatief aanwezig was dat gezien alle van belang zijnde aspecten in redelijkheid en op grond van de beschikbare informatie als gelijkwaardig kon worden beschouwd.

Ten aanzien van de locatie Sporendriehoek concluderen de onderzoekers dat deze locatie niet mogelijk en niet verantwoord is. In de tweede plaats dien ik het belang van deze specifieke groep omwonenden ook af te wegen tegen andere belangen. De hulpdiensten in het centrum van Rotterdam moeten kunnen rekenen op betrouwbare communicatiemiddelen. Dat vind ik een absolute noodzaak voor de veiligheid van de hulpdiensten en daarmee ook voor de veiligheid van de burgers in het centrum van Rotterdam. In dit verband wil ik er op wijzen dat de directeur van de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond mij dringend heeft verzocht om na ruim twee jaar overleg en onderzoek deze mast op korte termijn te realiseren. Hij geeft aan de operationele risico's niet meer voor zijn rekening te kunnen nemen. Met de deelgemeente ben ik overeengekomen dat de camping wordt gedoogd tot het moment dat de bouw van de mast eerdaags wordt hervat.

13

Nee, ik ben niet voornemens om de bouw voor een tweede keer op te schorten.

Voor wat betreft het overwegen van een alternatieve locatie merk ik op dat het rapport van HEC bevestigt dat reeds vele tientallen opties door de vtsPN zijn onderzocht en op diverse gronden zijn afgevalen. Acht opties zijn nog nader onderzocht door de vtsPN. De bouw is vervolgens stilgelegd om aanvullend onderzoek naar de locatie Sporendriehoek mogelijk te maken.

Er is dan ook naar mijn oordeel de afgelopen twee jaar voldoende gezocht naar alternatieven. Helaas heeft dit geen betere locatie opgeleverd. Op grond van alle nu beschikbare informatie kom ik tot de conclusie dat de huidige locatie als de minst slechte optie moet worden beschouwd.

Voor wat betreft de communicatie met de bewoners merk ik het volgende op.

De communicatie met de bewoners in de omgeving van de Suze Groeneweglaan is als gevolg van «misverstanden» tussen de deelgemeente Delfshaven en de vtsPN in eerste instantie in 2008 niet goed verlopen. Dat betreurt ik. Ik wil daar aan toevoegen dat de vtsPN en mijn ministerie zich in de daarop volgende fase hebben ingezet om de communicatie met de bewoners te verbeteren. Er is een nieuwe informatieavond georganiseerd. De bewoners zijn ook uitgenodigd om in Driebergen te worden voorgelicht over de specifieke netwerktechnische overwegingen die hebben geleid tot de voorkeur voor de huidige locatie. Het actiecomité is uitgebreid gehoord door de klachtcommissie van het ministerie van BZK. Ik heb de klacht met zorg beoordeeld en beantwoord. Op 29 april zijn 1700 buurtbewoners per brief geïnformeerd over de uitkomsten. De klacht van het actiecomité, mijn standpunt, het onderzoek van HEC en de publicatie van TNO waarin wordt toegelicht dat de stralingswaarde van de C2000-mast ver onder de grens blijft die door Gezondheidsraad wordt gesteld, zijn voor een ieder toegankelijk op het internet (www.bzk.actueel) en zijn tevens ter inzage gelegd bij de deelgemeente Delfshaven. Ik meen dat daarmee, zij het in de vervolgfase, voldoende zorgvuldig is opgetreden jegens de omwonenden en de actiegroep die zich als hun vertegenwoordiger heeft opgeworpen.

Voor wat betreft het signaal dat ik in deze kwestie ontving van de gemeenteraad kan ik u melden dat ik brief uitvoerig heb beantwoord. Ik ben op grond van de uitkomst van het nader onderzoek en uit het oogpunt van de veiligheid van de hulpverleners en de bewoners in het centrum van Rotterdam van oordeel dat het niet langer verantwoord is om de bouw opnieuw voor onbekende tijd uit te stellen.

14

De beantwoording van de vragen heeft voor 12 mei plaatsgevonden; de (voorbereidende) werkzaamheden zullen nu zo spoedig mogelijk worden hervat.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer